

»Mladi za napredek Maribora 2019«

36. srečanje

BABIŠTVO SKOZI OČI OSNOVNOŠOLCEV

Raziskovalno področje: ZDRAVSTVO

Raziskovalna naloga

Avtor: MARUŠA MAGUŠA

Mentor: MARINKA PUNČUH
Šola: OŠ LEONA ŠTUKLJA MARIBOR
Število točk: 141
Mesto: 3
Priznanje: srebrno

Maribor, februar 2019

»Mladi za napredek Maribora 2019«

36. srečanje

BABIŠTVO SKOZI OČI OSNOVNOŠOLCEV

Raziskovalno področje: ZDRAVSTVO

Raziskovalna naloga

Maribor, februar 2019

KAZALO VSEBINE

1	UVOD	1
1.1	NAMEN IN CILJ NALOGE	1
1.2	RAZISKOVALNE METODE	1
1.3	MOTIV ZA IZBIRO NALOGE	2
1.4	HIPOTEZE RAZISKAVE NALOGE	2
2	TEORETIČNI DEL	3
2.1	ZGODOVINSKI PREGLED BABIŠTVA	3
2.2	KDO JE BABICA DANES	5
2.3	MOŠKI V BABIŠTVU	8
3	EMPIRIČNI DEL	13
3.1	INTERPRETACIJA REZULTATOV	13
3.2	POTRDITEV HIPOTEZ	21
4	ZAKLJUČEK	22
5	DRUŽBENA ODGOVORNOST	22
6	PRILOGE	23
6.1	ANKETNI VPRAŠALNIK	23
6.2	INTERVJU	24
7	VIRI IN LITERATURA	25

KAZALO GRAFIKONOV

Graf 1: Število anketirancev razdeljenih po spolu	13
Graf 2: Na kaj pomisliš ob besedi BABICA?	14
Graf 3: Ali veš, da je babica poklic?	15
Graf 4: Katera šola je potrebna za poklic babištvo?.....	16
Graf 5: Kje so lahko BABICE zaposlene?	17
Graf 6: Kakšno delo opravlja BABICA?	18
Graf 7: Ali lahko poklic babice opravlja tudi moški?	19

KAZALO SLIK

Slika 1 Babica in nosečnica.....	5
Slika 2 Babica in novorojenček.....	6
Slika 3 Novorojenček pri mami	6
Slika 4 Novorojenček doma	7
Slika 5. Moški v ženskem poklicu (vir: https://www.24ur.com/ekskluziv/zanimivosti/moski-v-zenskem-poklicu.html).	12

POVZETEK

Raziskovalna naloga je vpogled v poznavanje poklica babice med osnovnošolci. Anketiranci so bili učenci 2. in 3. triade osnovne šole. V nalogi sem opravila tudi intervju z babičarjem. S pomočjo hipotez sem potrdila ali ovrgla trditve. Poklic, ki zaznamuje življenja vseh, je premalo poznan med osnovnošolci, kar pomeni, da je v družini in okolju, v katerem živimo, premalo govora o rojstvu in rojevanju.

ZAHVALA

Zahvaliti bi se želela moji mentorici, ki me je usmerjala in vodila. Zelo velika zahvala gre tudi moji mami, saj me je podpirala, mi pomagala, mi stala ob strani, mi dajala nove navdihe in me vodila v pravo smer. Rada bi se zahvalila tudi anketirancem, saj so mi pri moji raziskovalni nalogi veliko pomagali. Zahvala pa gre tudi g. Bojanu Kurniku, s katerim sem opravila intervju.

1 UVOD

Beseda BABICA ima več pomenov. Prvi nam je vsem najbolj znan, saj je babica ime za mamo naše mame, pod tem imenom si predstavljamo starejšo gospo, ki ima že vnučke. Takšno babico se v različnih okoljih različno poimenuje, npr.: na Koroškem je bica, na Primorskem nona, na Štajerskem stara mama in potem še babica, babi, oma, itd.

Vendar obstaja babica, ki ni z nikomer v sorodstvenem razmerju, ampak njeno ime BABICA predstavlja njeno življenjsko poslanstvo in je njen poklic. Kdo je to, kje je lahko zaposlena, od kod izvira njeno poimenovanje in še na nekaj vprašanj bom poskušala najti odgovore skozi raziskovalno nalogo.

1.1 NAMEN IN CILJ NALOGE

Raziskovalna naloga govori o poklicu babica. Poklic babica je zelo zahteven, saj zahteva mnoge neprespane noči, jutranje zgodnje vstajanje, veliko fizičnega ter psihičnega napora. Veliko ljudi o tem poklicu malo ve in z raziskovalno nalogo sem si zadala cilj, da bom preverila vednost osnovnošolcev o babištvu. Pomembno mi je bilo ugotoviti, koliko poznajo osnovnošolci ta poklic, ali vedo, kakšno delo opravlja babica, kje vse se lahko zaposli, ali so lahko v porodnišnici zaposleni tudi moški, kakšno vlogo igra babica v tem poklicu in kakšna je njena karierna pot.

1.2 RAZISKOVALNE METODE

Najprej sem na podlagi literature opisala osnove babištva in opredelila babico v njeno poklicno skupino. Na podlagi intervjuja, ki sem ga opravila s prvim babičarjem v Sloveniji, ki je zaposlen v drugi največji slovenski porodnišnici, sem osvetlila moški vidik v tradicionalnem ženskem poklicu. Na podlagi anonimnega anketnega vprašalnika pa sem dobila vpogled poznavanja osnovnošolcev o babiškem poklicu.

1.3 MOTIV ZA IZBIRO NALOGE

Moja mama je po poklicu babica in njeno delo se mi je zdelo vedno zelo zanimivo in zelo lepo. Veliko dela prostih dni mame ni bilo doma z nami, kajti bila je v službi. Kot otrok zelo težko razumeš, zakaj tvoje mame ni doma, zakaj je včasih ni doma ponoči, ko si predstavljaš, da vsi spijo. Mama je to seveda zelo hitro spoznala in nama je z bratom veliko pripovedovala o svoji službi. Povedala nama je, kako lepo in plemenito delo opravlja, da se rojevajo otroci, taki majhni, ki potrebujejo njeno pomoč. Potrebujejo jo pa tudi ženske, ki postanejo mame, kako so vesele in... Skozi njeno pripovedovanje sva z bratom hitro ugotovila, da mami v svojem delu zelo uživa, da ima lep poklic in tako sva njeno službo sprejela tudi midva. Bila sva včasih malo ljubosumna na njeno službo, vendar ko je prišla domov, sva jo kar hitro povprašala, koliko otrok se je rodilo, je bilo več fantkov ali deklic...

1.4 HIPOTEZE RAZISKAVE NALOGE

Moje raziskovanje bo ovrglo ali potrdilo naslednje hipoteze:

H. 1 Poklic babištvo je postal razvitejši poklic, zato večina otrok v osnovni šoli vedno več ve o njem.

H. 2 Učenci višjih razredov (od 7. do 9. razreda) vedo veliko o babici in babiškem delu.

H. 3 Učenci nižjih razredov (4. razred in 5. razred) vedo zelo malo o babici in poklicu babištva.

H. 4 Večina anketiranih je mnenja, da moški ne morejo opravljati babiškega poklica.

2 TEORETIČNI DEL

2.1 ZGODOVINSKI PREGLED BABIŠTVA

Poklic babica bi naj bil star toliko kot človeštvo. Tudi nekatere naše stare mame so se rodile doma. Pri porodu doma so jim pomagale tako imenovane vaške babice, katere so poznale žensko in ženska je poznala njo. Vaške babice so bile starejše ženske, ki so se porodne pomoči ženskam priučile.

Skoberne in Skočir sta v predstavitvenem zborniku visokošolskega študijskega programa BABIŠTVO o zgodovini zapisali takole: »Delovanje babic tako sega globoko v zgodovino človeštva. Rojevanje otrok ima velik socialni pomen in okrog tega dogodka so se v družbah razvili različni obredi, običaji in različna praksa. V Sloveniji bi naj izvorno porodna pomoč temeljila na solidarni pomoči med ženskami, ki so sprva v družinskem krogu, kasneje pa povsod, kjer so bile potrebne, pomagale pri porodu. Najbolj izkušeno in najbolj učeno so ženske izvolile za babico. Kasneje se je počasi izoblikoval babiški stan kot poklic. Ko se je porodna pomočnica izučila tehnike porodne pomoči in opravila predpisano preizkušnjo, je dobila naziv, ki je označeval njeno stroko. Ljudje so večinoma babiški poklic cenili in spoštovali, babicam so dali celo vzdevek »modre žene«. Od 15. do 17. stoletja pa so babice zažigali na grmadah, ker so obvladovale večino uravnavanja rojstev. O pravem babiškem poklicu – babici - lahko govorimo šele takrat, ko so bile kandidatke strokovno usposobljene s šolanjem. Pod pobudo takratne avstrijske cesarice Marije Terezije se je v Ljubljani leta 1753 ustanovila Babiška šola. Kar je pomenil velik korak k pridobitvi strokovnega znanja in profesionalizaciji poklica babice. Leta 1996/97 se je na Visoki šoli za zdravstvo pričel izvajati nov visokošolski strokovni študijski program zdravstvene nege, porodniško-ginekološke smeri, ki predstavlja prvo izobraževanje babic v Sloveniji na univerzitetni ravni. Ob vstopu Slovenije v Evropsko unijo pa le-ta, s sektorskimi direktivami, odpira novo poglavje v izobraževanju slovenskih babic.« (Skoberne, Skočir, 2003, str. 9-10).

Zgodovinsko gledano imajo babice v slovenskem prostoru bogato in dolgoletno tradicijo. Pomoč pri porodu je veljala za solidarno pomoč med ženskami. Porodi so se v zgodovini odvijali v domačem okolju in pri porodu so bile pogosto prisotne sorodnice, sovaščanke ali starejše ženske. Njihovo znanje pomoči pri porodu je temeljilo na intuiciji in izkušnjah, ki so jih pridobivale. Babice so ženskam dajale čustveno oporo, nadzorovale so popadke, ... Babico, ki si je z izkušnjami nabrala največ znanja, so ženske izvolile za babico. Znotraj meja svojega življenjskega prostora je postala nosilka porodniškega znanja. Izkustveno in intuitivno znanje babice je bilo v zgodovini prepleteno tudi z magičnimi dejanji. V 15. stoletju so začeli nastajati pravilniki za babice. Najprej cerkveni pravilniki, nato mestni pravilniki, katerim so še kasneje sledili zdravniški pravilniki, kateri niso doprinesli k napredovanju in izboljšanju babiškega znanja. Okrog 16. stoletja sta bila ranocelnik in porodna pomočnica oziroma babica edina zdravstvena poklica, ki sta reševala in skrbeli za zdravstvene potrebe matere in otroka. Babice so postale uradne osebe in avstrijski kazenski predpisi so od 16. do 18. stoletja zahtevali tudi v slovenskih krajih porodne pomočnice. Prelomnica je na Slovenskem nastala leta 1753 z začetkom babiške šole v Ljubljani. Babištvo je postalo »tradicionalni poklic« in babica je bila prva zdravstvena delavka. V tem obdobju je porodniško znanje še vedno bolj izkustveno, vendar je bilo vezano že na predpise v babiških pravilnikih, ki so določali pristojnost babice ter obseg znanja babic. Dolžnosti in pravice babic so bile določene z uradnimi predpisi in normativi cerkvenih oblasti, ki so zajemala predvsem verske dolžnosti babic. Od druge polovice 18. stoletja je bila porodna pomoč neizobraženih babic nezakonita. Babiško društvo je bilo ustanovljeno leta 1919, katerega prizadevanja so bila odpraviti babiško mazaštvo in je takrat delovalo pod imenom Društvo diplomiranih babic. Od leta 1925 je delovalo pod imenom Slovensko babiško društvo. Babice so pred sedmimi, osmimi desetletji skoraj vedno samostojno pomagale pri porodih na domu na podeželju in urbanih središčih. Glavna vloga babic pred drugo svetovno vojno je bila pomoč pri porodu in nega novorojenčkov. Leta 1920 v Sloveniji beležimo 31.500 porodov in od tega jih je rodilo v porodnišnici približno 1000. Ostale so rodile na domu ob pomoči terenskih babic. Po drugi svetovni vojni je vedno več žensk rojevalo v porodnišnici, kar je uspešno prispevalo k zmanjšanju materialne in neonatalne umrljivosti. Danes v porodnišnici rodi približno 99.9% žensk (Maguša, 2016, str. 13-15).

2.2 KDO JE BABICA DANES

Delo in poslanstvo babice je zapisano v definiciji. Po definiciji, ki jo je sprejela Mednarodna zveza babic (ICM) leta 2011 v Durbanu, je: » babica je oseba, ki je uspešno zaključila javno priznan študijski program babištva, ki temelji na ICM osnovnih kompetencah za babiško prakso in ICM standardih za izobraževanje babic; je vpisana v register zdravstvenih delavcev, je pridobila licenco za opravljanje babiške dejavnosti, uporablja strokovni naslov babica in dokazuje usposobljenost za izvajanje babiške prakse. Babica je prepoznana kot odgovorna in zanesljiva strokovnjakinja, ki dela v partnerstvu z žensko, jo podpira, neguje in svetuje med nosečnostjo, porodom in v poporodnem obdobju. Spremlja žensko med porodom, pri čemer se zaveda lastne odgovornosti, izvaja pa tudi babiško nego novorojenčka in dojenčka. Ta skrb vključuje preventivne ukrepe, promocijo normalnega poroda, prepoznavanje zapletov pri materi in otroku, dostop do zdravstvene oskrbe ali druge ustrezne pomoči ter izvedbo nujnih ukrepov. Babica ima pomembno vlogo pri zdravstveni vzgoji in izobraževanju ženske, družine in širše družbene skupnosti. Njeno delovanje vključuje prenašalno vzgojo, pripravo na odgovorno starševstvo, posega pa na področje zdravja žensk, spolnega ali reproduktivnega zdravja ter zdravja otrok. Babica lahko deluje na domu, v skupnosti, v bolnišnicah, na klinikah ali v zdravstvenih domovih«. (vir: http://www.sekcija-babic.si/files/definition_mid.pdf). V Sloveniji je po zadnjih podatkih 788 babic in 8 babičarjev.

Slika 1 Babica in nosečnica

Slika 2 Babica in novorojenček

Slika 3 Novorojenček pri mami

Slika 4 Novorojenček doma ¹

¹ Slike od 1 do 4 so iz osebnega arhiva avtorjeve družine

2.3 MOŠKI V BABIŠTVU

Prepričanje, da je babištvo izključno ženski poklic izhaja iz zgodovine, saj so bili moški popolnoma izključeni iz porodnega spremstva in babica je lahko postala le ženska, ki je že sama rodila.

Pri umestitvi moškega v tradicionalni ženski poklic, kot je babištvo, mi je bila v pomoč diplomska naloga Babištvo in spolni stereotip: primer babičarjev. Avtor Tadej Jager (2017) je na podlagi literature in intervjujev v slovenskem prostoru poskušal opredeliti razloge, zakaj se moški odločajo vstopiti v tradicionalno ženski poklic. Rezultati njegovega raziskovanja so pokazali, da se moški za babištvo odločijo na podlagi specifičnih želja, ki jih v drugih poklicih ne morejo uresničiti, ali pa jih privlači neobičajnost poklica (Jager, 2017, str. 45).

Prvi babičar v Sloveniji je Bojan Kurnik in je zaposlen v porodnišnici Maribor. Zanimala me je njegova izkušnja in realno stanje v praksi in zato sem opravila intervju. Dobila sem vpogled v to, kako gleda babičar na babiško prakso in kakšna so njegova občutja v tem pretežno ženskem poklicu.

1. Zakaj ste se odločil za poklic babičar? Kaj vas je prepričalo ali navdihnilo?

»Preden sem se vpisal v študijski program porodništva in ginekologije, nisem veliko vedel o samem babiškem poklicu. Res je, da sem si v sklopu praktičnih vaj na Srednji zdravstveni šoli pridobil nekaj izkušenj na področju zdravstvene nege na Kliničnem oddelku za ginekologijo, ampak le te informacije so bile premalo za tako pomembno odločitev, kot je vpis na Zdravstveno fakulteto v Ljubljani. Pred koncem srednješolskega izobraževanja sem v sklopu informativnega dneva pred študijskimi vpisi s sošolko obiskal Zdravstveno fakulteto v Ljubljani in seveda predstavitev babiškega poklica. Poudariti moram, da sem bil podpora sošolki, sam namreč nisem imel namena poslušati predstavitve študijskega programa. Pa vendarle so me besede predavateljice in pa sama predstavitev poklica prepričale, pustile globok vtis in hitro sem se odločil, da je to to.«

2. Kaj vam je pri poklicu najbolj všeč?

»Narava našega dela je taka, da vsakodnevno v veliki večini kljub neugodju prinašamo veselje v nove družine. Skrb in podpora v nosečnosti in še posebej ob porodu samem me obenem navdajajo z ogromno odgovornostjo in pa s tem, da smo babice in babičarji tisti, ki sprejmemo na svet novo življenje. Že samo z našo prisotnostjo pri porodu lahko vplivamo na življenja okoli nas.«

3. Koliko let že opravljate ta poklic?

»V tem poklicu sem že 16 let.«

4. V času študija sta bila samo dva fanta, kako ste se počutili, imate kakšno anekdoto iz tega obdobja?

»Res je. Samo dva fanta sva bila v naši generaciji in pa prva nasploh v tem poklicu. Sošolke in profesorji so naju hitro in dobro sprejeli. Mislim, da je temu botroval tudi najin karakter, kateri je po mojem mnenju izredno nezahteven in prisrčen.

Prva anekdota se je zgodila na samem začetku, po vpisu na študijski program se moraš prepričati o tem, ali si zadostil kriterijem za vpis, ali imaš dovolj točk. Vsi tisti, kateri smo se lahko vpisali, smo se znašli na spisku, katerega so na fakulteti pritrdili na oglasno desko. Ko sem stal pred spiskom imen in iskal svoje, sem naletel na ime Denis. Ker so sicer na spisku bile napisane samo punce, sem bil prepričan, da je tudi Denis žensko ime. Domov sem šel prepričan, da sem edini fant v razredu. Na srečo se je na dan vpisa na moje presenečenje izkazalo, da je Denis naš sošolec.«

5. Ste v času študija na vajah doživeli kaj neprijetnega, glede na to, da ste moški v tradicionalnem ženskem poklicu?

»V času študija nisem imel praktično nobenih težav, ne s sprejemanjem moškega spola v do tedaj izrazito ženskem poklicu, kot ne z dokazovanjem znanja pri izpitih ali vajah v kliničnem okolju.«

6. Ste kdaj doživeli diskriminacijo s strani sodelavk (babic, zdravnikov)?

»Naš kolektiv dojemam kot dober. Seveda ja na začetku službene poti bilo kar nekaj nejasnosti s strani starejših sodelavk, v smislu primernosti nekega mladega mulca (fanta) za

delo na tako zahtevnem področju. Vsakodnevno se je potrebno soočati z intimnostjo, diskretnostjo in... najbrž so se spraševale, če sem temu dorasel. Pripomb nisem in ne jemljem kot diskriminacijo, verjamem pa, da si tudi same sodelavke niso znale dati odgovora, kako bomo sodelovali. Tudi zato, ker sem kot prvi zaposleni imel končan študijski program iz babištva, ob enem pa imel najmanj izkušenj v praksi. S strani zdravnikov ni bilo slabega odziva, vsaj mislim. Itak delajo v mešanih ekipah.«

7. Ste kdaj doživel zavrnitev ali neodobranje s strani uporabnic?

»To se je zgodilo dvakrat. Enkrat iz verskih razlogov, enkrat iz osebnih.«

8. Ali vi vidite kakšno razliko med babico in babičarjem?

»Načeloma ne vidim velikih razlik, saj imamo vsi enak cilj pri obravnavi nosečnic, porodnic, partnerjev, spremljevalcev- čim bolj zdravo in varno prispeti do poroda in porod narediti lepo pozitivno izkušnjo za vse prisotne. Seveda so pristopi in komunikacija med babičarji, bobicami do uporabnikov pač primerna moškemu ali ženskemu tipu komunikacije.«

9. Imata babica in babičar enak postopek dela?

»Pri našem delu se poslužujemo standardov, kateri so za vse enaki, tako da se naši postopki ne razlikujejo v kakšnih pomembnih detajlih. Seveda pa pri obravnavi delujemo individualno.«

10. Bi bilo po vašem potrebno več babičarjev v babiškem kolektivu in babiški stroki nasploh?

»Mešani kolektivi zagotovo delujejo bolj homogeno in z večjo produktivnostjo, to se je pri nas izkazalo s prihodom mlajšega sodelavca, ki je prinesel nov in svež veter v kolektiv. Zagotovo vidim priložnost za razvoj stroke - babištva v prihodnje, če se otresemo predsodkov, kot so: to je ženski poklic – moški ga ne more opravljati dobro, ker ni ženska in pa seveda obratno. Izkazalo se je, da smo moški in ženske na veliko področjih enakovredni, dajmo si priložnost. Ja, bi pa si še želel kakšnega kolega.«

11. Kako je biti babičar?

»Izziv mi je, da poskušam delovati na večih področjih v porodnišnici, zaenkrat mi to uspeva. Težje mi je morda to, da moram delovati odgovorno tudi v svojem domačem okolju, da težko izklopim, da sem nevede zgled za mlade družine, pričakujoče bodoče starše.«

12. Ali radi opravljate to delo?

» Delo je naporno, vendar mislim, da je bila odločitev pred leti prava.«

13. Dogodek, ki vam je v poklicni karieri najbolj ostal v spominu, ali vas je najbolj zaznamoval?

»Žal je tako, da vse lepe trenutke pogosto hitro pozabimo, kljub temu da jih je bilo ogromno, žal pa ostajajo taki spomini, ki so se nas dotaknili globje v dušo. Vsak slab izid poroda me spremlja še mesece po dogodku. Rad bi napisal nekaj pozitivnega. Hvaležen sem za vsak trenutek, ko mi je bilo namenjeno prisostvovati ob iskrenem veselju ob rojstvu novega člana neke družine. Ob pravi iskrenosti se tudi meni zasolzijo oči, ob zavedanju, da sem naredil vse, kar je bilo v moji moči.«

14. Bi morda za konec želeli mladim kaj sporočiti?

»Babištvo nas nevede spremlja že zelo dolgo, čeprav o tem poklicu redko govorimo ali mislimo nanj. Pomembno je, da se zavedamo pomembnosti našega delovanja in učinka na nove starše. Več kot je zdravih novorojencev, bolj je zdrava družba. Promocija babištva je v naši družbi pomembna, kajti slej kot prej bo mlajša generacija dozorela za korak naprej. Seveda pa je lepo, če se da nosečnosti načrtovati, kajti s tem se izognemo veliko težavam, ki nas morda čakajo.«

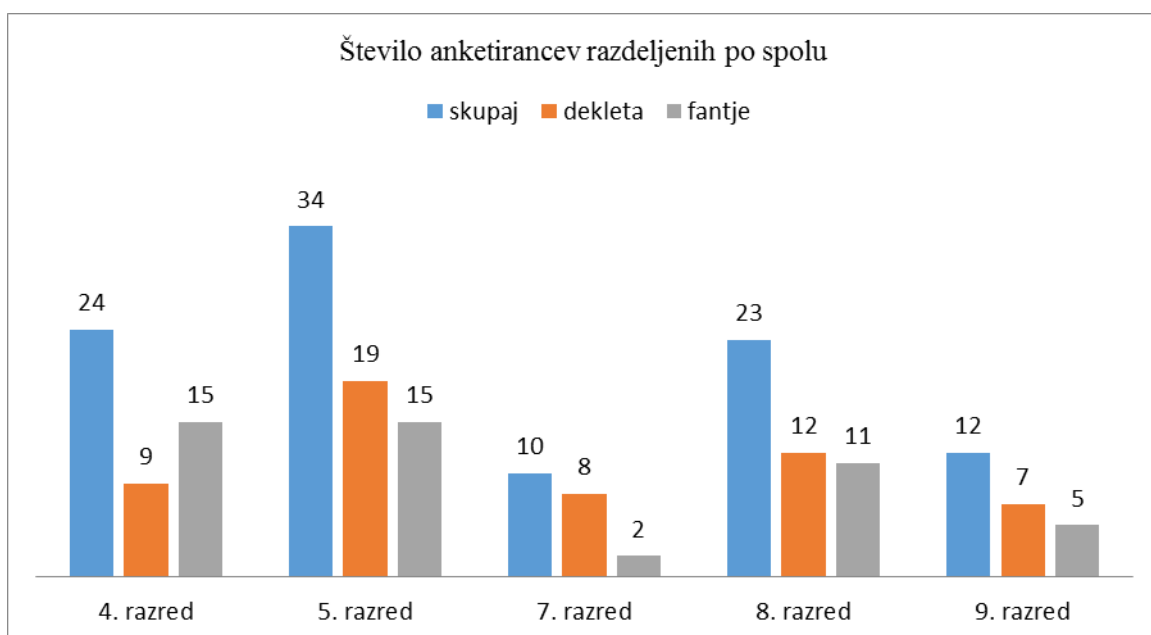
Slika 5. Moški v ženskem poklicu (vir: <https://www.24ur.com/ekskluziv/zanimivosti/moski-v-zenskem-poklicu.html>).

3 EMPIRIČNI DEL

3.1 INTERPRETACIJA REZULTATOV

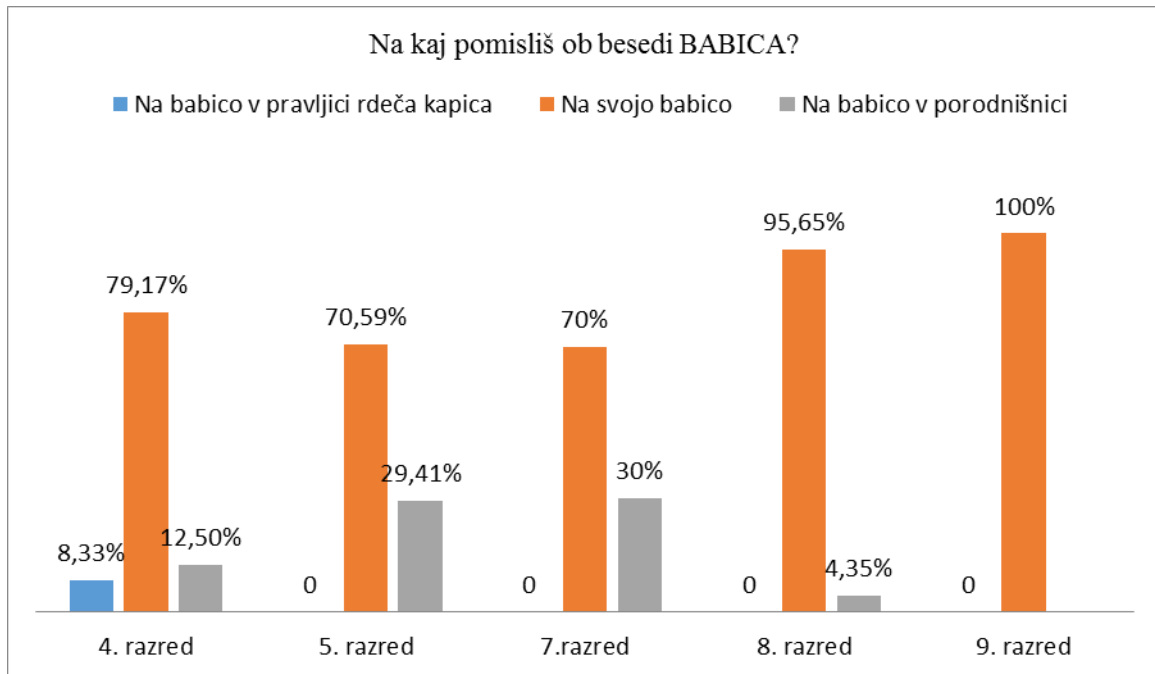
V anketi so sodelovali učenci 4., 5., 7., 8. in 9. razreda. Analizirala sem 103 rešene ankete.

Graf 1: Število anketirancev razdeljenih po spolu

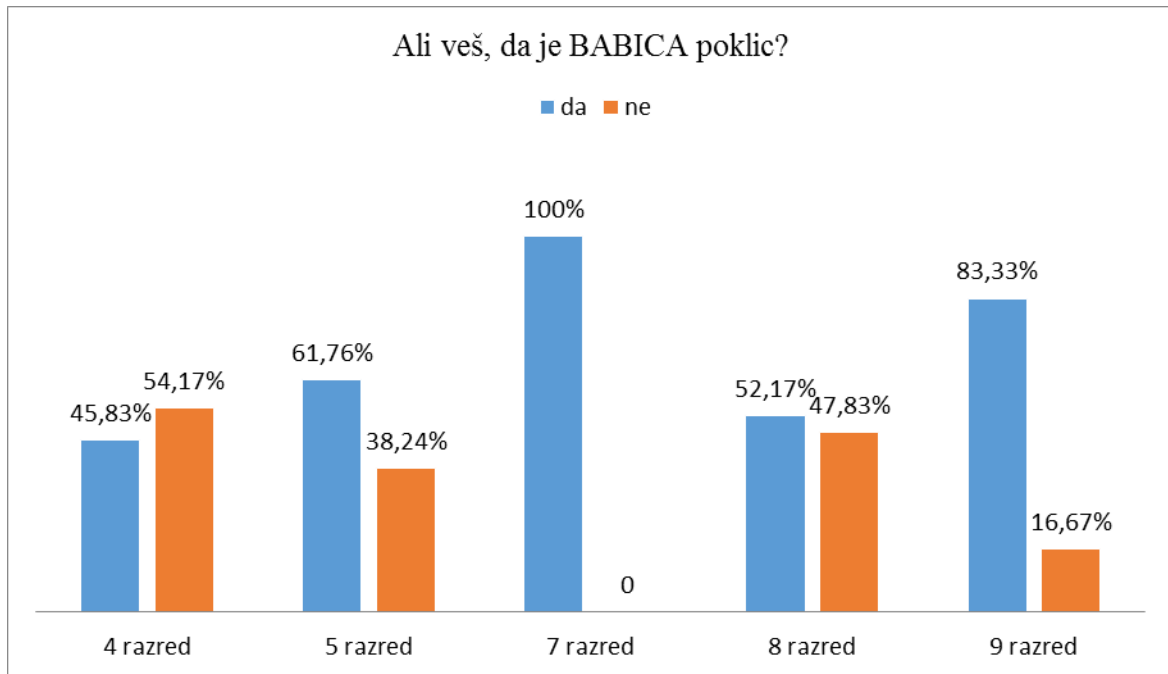
V raziskovalni nalogi je sodelovalo 55 (53,40%) učenk in 48 (46,60%) učencev. Največ deklic je sodelovalo v 5. razredu, katerih je bilo kar 19, najmanj pa v 9. razredu, kjer jih je bilo 7. Največ dečkov je sodelovalo v 4. razredu, kjer jih je bilo 15 in v 5. razredu, kjer jih je bilo 15, najmanj pa v 7. razredu, kjer sta bila samo 2 učenca.

Graf 2: Na kaj pomisliš ob besedi BABICA

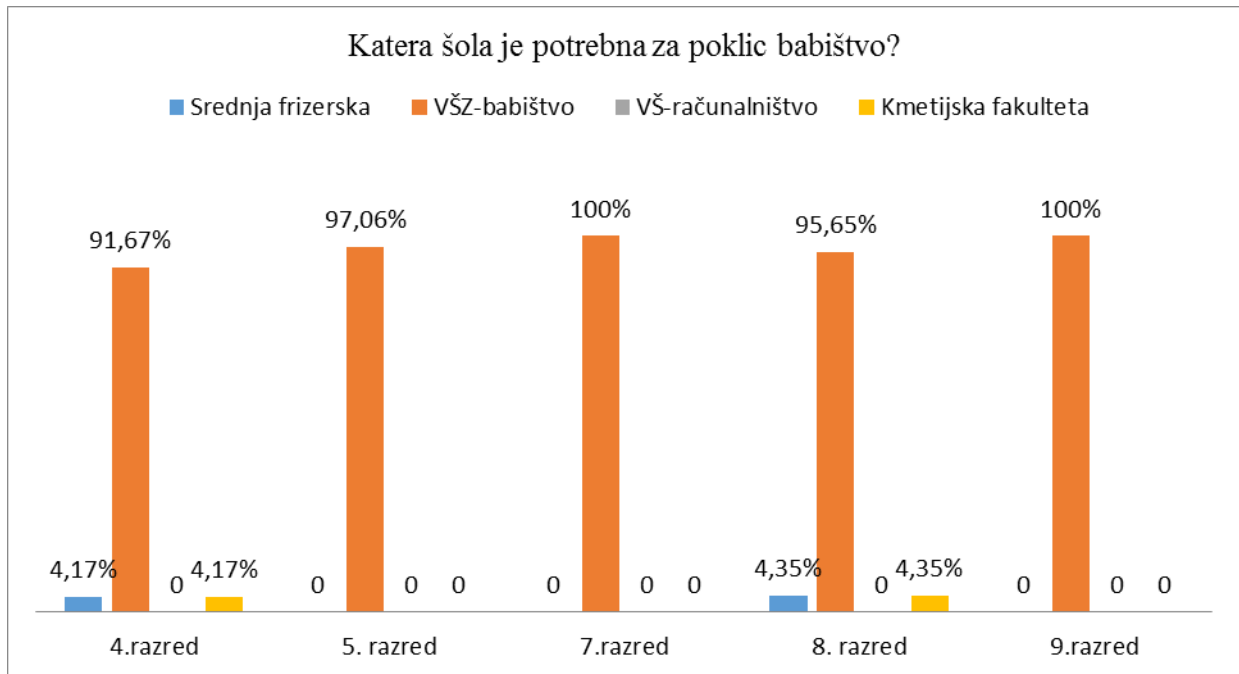
V vseh anketiranih razredih je kar 83 (80,58%) učencev in učenk na tretje vprašanje odgovorilo, da ob besedi BABICA pomisli na svojo babico. Gre za realen rezultat, kajti beseda babica v osnovi označuje našo babico. Le 2 (8,33%) učenca iz 4. razreda pomislita na babico v pravljici Rdeča kapica in 17 (16,50%) učencev pomisli na babico v porodnišnici. Zelo presenetljiv je odgovor učencev 5. razreda, kjer je 10 (29,41%) učencev odgovorilo, da ob besedi babica pomislijo na babico v porodnišnici.

Graf 3: Ali veš, da je babica poklic?

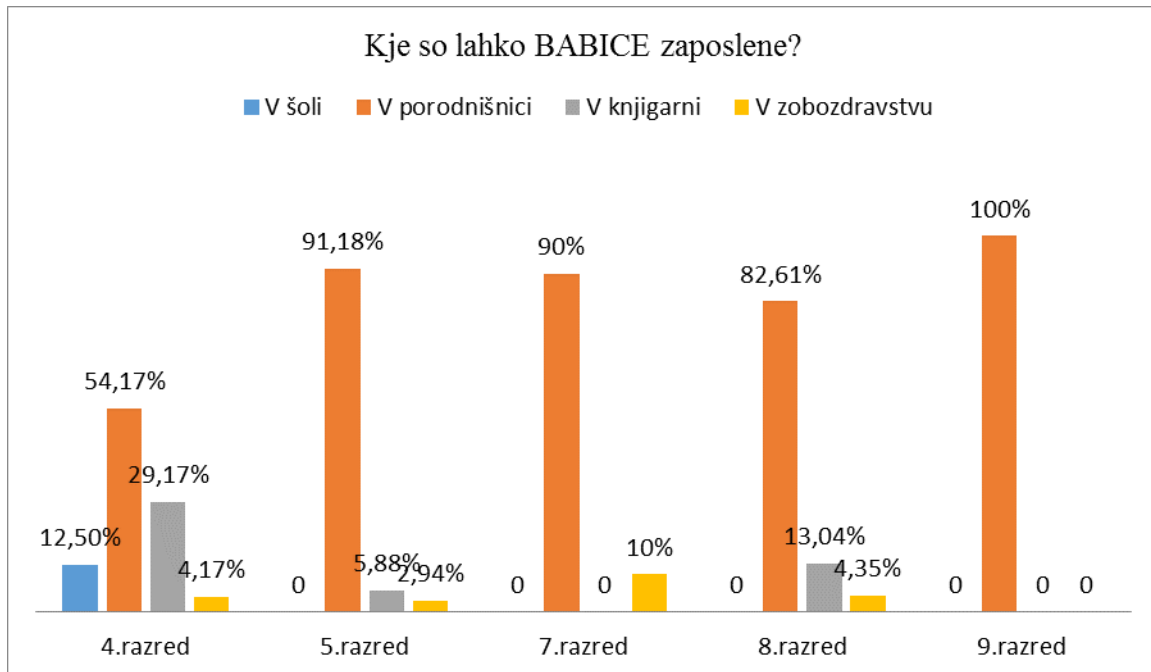
V 5., 7. in 9. razredu prevladujejo učenci, ki menijo, da vedo, da je BABICA poklic. V 8. razredu 12 anketiranih ve, da je BABICA poklic in 11, ki ne vedo, da je BABICA poklic, kar je zelo presenetljivo. V 7. razredu pa vsi vedo, da je BABICA poklic. Tudi četrtošolcev, ki še o poklicih niso tako osveščeni, je kar 11, ki vedo, da je BABICA poklic, kar me je zelo presenetilo glede na njihovo starost in osveščenost o tem poklicu. Če seštejemo vse učence in učenke, jih 64 (62,14%) ve, da je babica poklic, kar pomeni, da več kot polovica anketiranih ve, da je babica poklicna skupina.

Graf 4: Katera šola je potrebna za poklic babištvo?

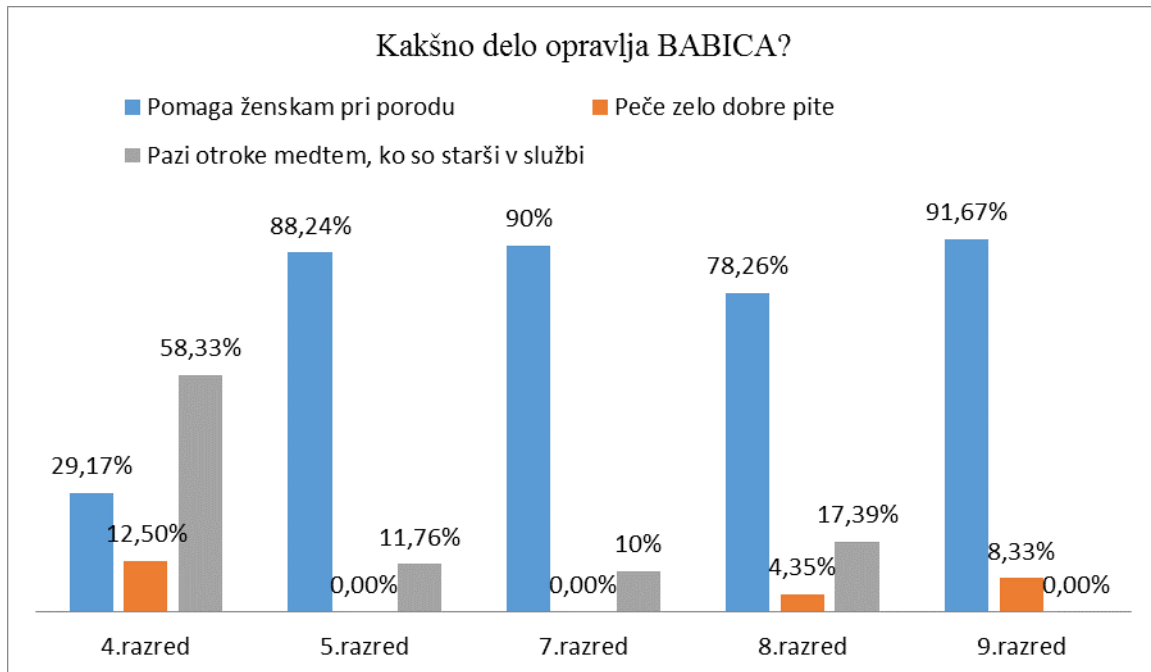
Kar 99 (96,12%) učencev in učenk od 103 je na 5. vprašanje odgovorilo, da se babice izobražujejo na VŠZ- babištvo. 1 učenec oz. učenka v 4. in 8. razredu sta odgovorila, da se babica izobražuje na kmetijski fakulteti in 1 učenec oz. učenka sta se iz 4. in 8. razreda odločila za srednjo frizersko šolo.

Graf 5: Kje so lahko BABICE zaposlene?

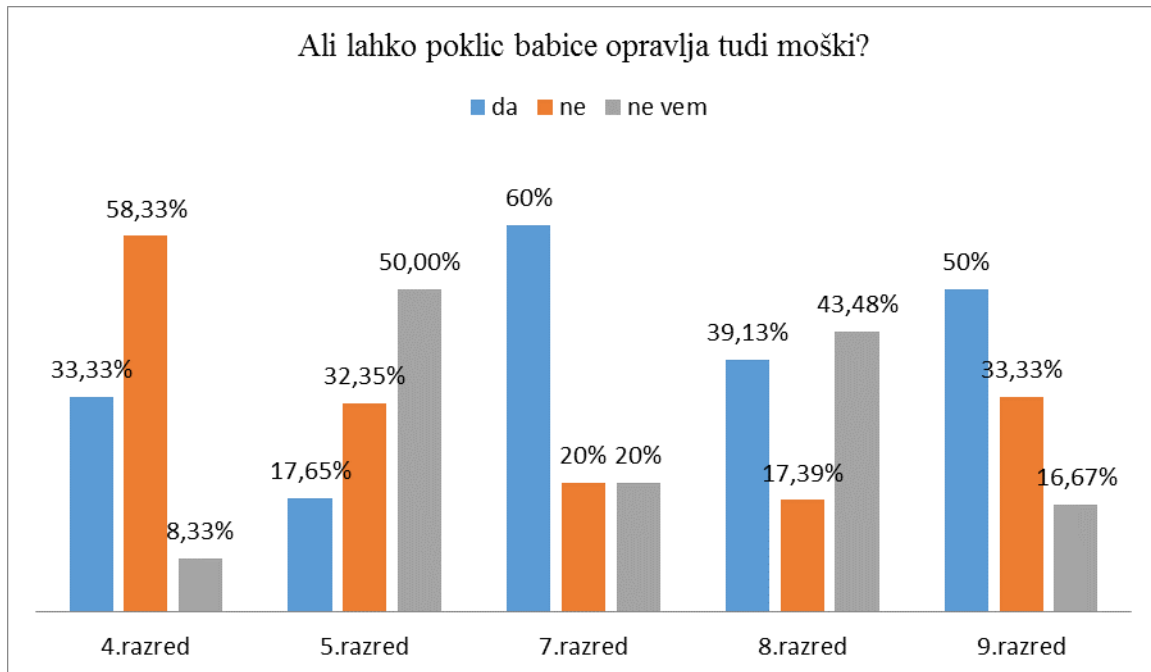
84 (81,55%) učencev in učenk je odgovorilo, da je BABICA zaposlena v porodnišnici. Anketiranci 9. razreda so 100% odgovorili, da je babica zaposlena v porodnišnici. Učenci 4. razreda so obkrožili tudi druge odgovore, med katerimi so lahko izbirali. Nekaj čez 29% (7 anketirancev) je obkrožilo, da so babice lahko zaposlene v knjigarni.

Graf 6: Kakšno delo opravlja BABICA?

75 (72,82) učencev in učenk je odgovorilo, da BABICA pomaga ženskam pri porodu. Imeli smo pa tudi take učence, ki so se odločili, da peče zelo dobre pite, to so bili 3 učenci iz 4. razreda in 1 učenec iz 8. razreda, in takšne, ki so se odločili, da pazi otroke, medtem ko starši delajo, kjer jih je bilo v 4. razredu 14, v 5. razredu 4, v 7. razredu 1 in v 8. razredu 4. V vseh razredih, razen v enem, so anketirani v večini odgovorili, da BABICA pomaga ženskam pri porodu. V 4. razredu je prevladovalo mnenje, da BABICA pazi otroke, medtem ko so starši v službi.

Graf 7: Ali lahko poklic babice opravlja tudi moški?

35 (33,98%) učenk in učencev se je odločilo, da lahko poklic babice opravlja tudi moški, 35 učencev in učenk se je odločilo, da ne more poklica babice opravljati moški. 33 (32,04%) osnovnošolcev pa ne ve, ali lahko ali ne. Anketirani 4. razreda so bili več kot 58% odločeni, da moški ne more biti poklicno babica. V 5. razredu v 50% niso vedeli, ali je lahko moški babica ali ne. Prav tako so se v večini za ne vem odločili tudi v 8 razredu.

Pri vprašanju, ali lahko poklic babice opravljajo tudi moški, sem prosila za utemeljitev njihovega odgovora. Zbrala sem najbolj pogoste odgovore.

Anketiranci 4. razreda so najpogosteje odgovorili:

- Ne vem, nikoli še nisem slišala, da bi lahko moški opravljali babičin poklic.
- Zaradi tega, ker ni babica.
- Ne, zato ker niso ženskega spola.
- Ne, ker to delo ni za moške.

- Zato, ker je babica ženska.
- Ne, zato ker ima vsak svoje delo.
- Ker moški postane dedek in ne babica.

Učenci 5. razredov so odgovorili:

- Zato, ker je to žensko delo.
- Zato, ker moški ne more biti babica in smešno bi se slišalo, da bi moškemu rekli babica.
- Zato, ker moški ne more biti babica tudi v resničnem življenju.
- Ker je to poklic za ženske.
- Vsak poklic lahko opravlja moški in ženska.

7. razredi so odgovarjali bolj odraslo:

- Ker je to poklic za moške in ženske.
- Ker je to poklic za vse spole – babičar.
- Da, ker je pri porodu potrebna tudi moška roka.
- Ker babice imajo drugačno delo kot pa moški.
- Ne, zato ker je to ženski poklic in je ženskam, ki rojevajo, lažje, da je zraven ženska kot pa moški.

8. razredi pa razmišljajo tako:

- Zato, ker je za vse ljudi, ne glede na spol.
- Ker bi potem moral biti moški.
- Ker je to delo za vsakega.
- Ni važen spol in lahko tudi moški opravlja to delo.
- Ne zdi se mi pomembno, da je spol ključen za opravljanje dela.

9. razredi pa so razmišljali v takšni smeri:

- Ženska ženski lažje pomaga sploh, če ima že s tem izkušnje.
- Ker je to ženski poklic.

- Da, zaradi enakopravnosti obeh spolov.
- Vsak poklic lahko opravljajo vsi.
- Tudi moški lahko pomagajo pri porodu.

3.2 POTRDITEV HIPOTEZ

H. 1 Poklic babištvo je postal razvitejši poklic, zato večina otrok v osnovni šoli vedno več ve o njem.

Na podlagi odgovorov prvo hipotezo potrjujem, saj je zaznati velik odstotek učencev, ki vedo, da je babica poklic, da se izobražuje na visoki šoli za zdravstvo, da je babica zaposlena v porodnišnici in pomaga ženskam pri porodu. Presenetljivo pa anketirani 8. razreda vedo manj o babici in babiškem delu.

H. 2 Učenci višjih razredov (od 7. do 9. razreda) vedo veliko o babici in babiškem delu.

Drugo hipotezo bi potrdila delno, kajti zelo presenetljivo visoko poznavanje babištva so pokazali učenci 4. in 5. razreda.

H. 3 Učenci nižjih razredov (4. razred in 5. razred) vedo zelo malo o babici in poklicu babištvo.

Tretjo hipotezo bi ovrgla, kajti učenci 4. in 5. razredov vedo veliko več o babici in babiškem delu od 8. razredov, kar je bilo nepričakovano.

H. 4 Večina anketiranih je mnenja, da moški ne more opravljati babiškega poklica.

Četrto hipotezo ne morem ne potrditi in ne ovreči. 35 anketiranih je mnenja, da je moški lahko babičar in prav toliko jih je odgovorilo, da moški ne more opravljati babiškega poklica. 33 anketiranih se ni moglo opredeliti. Če pogledamo rezultate po razredih, so anketirani 7. in 9. razreda v večini mnenja, da moški lahko opravlja babiški poklic. Anketirani v 5. in 8. razredu se niso mogli opredeliti in v 4. razredu prevladuje mnenje, da moški ne more biti babica.

4 ZAKLJUČEK

Pri slovanskih narodih pomeni babica ne le staro mater, temveč tudi pomočnico pri porodu. Zelo presenetljivo je, da kljub poplavi informacij in družbi z malo tabu temami osnovnošolci ne vedo veliko o poklicu babica. Skoraj polovica anketiranih osmošolcev ne ve, da je babica poklic. Zelo so me presenetili odgovori anketirancev četrtega in petega razreda, kateri so pokazali veliko mero osveščenosti. Da bi bili osnovnošolci vseh razredov osveščeni o poklicu BABICA in se s tem poklicem zbližali, bi morali o tej temi več govoriti, predvsem v razredih višje stopnje, kateri se odločajo za nadaljnje izobraževanje.

5 DRUŽBENA ODGOVORNOST

Družbena odgovornost se v raziskovalni nalogi kaže v poznavanju poklica babica, kajti govorimo o najstarejšem poklicu, okrog katerega so se v vseh družbah razvili različni obredi, običaji in praksa. Velja poudariti, da so bile šole, v katerih so se izobraževale babice, stroge in zahtevne, kajti poskrbele so, da je bila babica pripravljena na vse mogoče situacije na terenu. Torej je babištvo poklic, kateri je tako zgodovinsko kot danes izjemoma pomembna poklicna skupina. 5. maj je Mednarodni dan babic in na ta dan praznujejo tudi babice v Sloveniji.

6 PRILOGE

6.1 ANKETNI VPRAŠALNIK

Pozdravljeni,

sem učenka 7. a razreda, in pripravljam raziskovalno nalogo z naslovom BABIŠTVO SKOZI OČI OSNOVNOŠOLCEV. Namen naloge je ugotoviti, koliko učenci v osnovni šoli poznajo poklic babištvo. Anketa je anonimna, za izpolnjevanje pa boš potreboval/a približno 5 minut časa. Zbrani podatki bodo uporabljeni izključno za pripravo moje raziskovalne naloge.

Za sodelovanje se ti prijazno zahvaljujem.

1. Koliko si star/a?

2. Spol:

M Ž

3. Na kaj pomisliš ob besedi BABICA?

- Na babico v pravljici Rdeča kapica.
- Na svojo babico (mamo svojih staršev).
- Na babico, ki je zaposlena v porodnišnici.

4. Ali veš, da je BABICA poklic?

- Da
- Ne

5. Katera šola je potrebna za poklic babištvo?

- Srednja frizerska
- Visoka šola za zdravstvo-smer babištvo
- Visoka šola za računalništvo
- Kmetijska fakulteta

6. Kje so lahko BABICE zaposlene?
 - V šoli
 - V porodnišnici
 - V knjigarni
 - V zobozdravstvu
 7. Kakšno delo opravlja babica?
 - Pomaga ženskam pri porodu.
 - Peče zelo dobre pite.
 - Pazi otroke, medtem ko so starši v službi.
 8. Ali lahko poklic babice opravljajo tudi moški?
 - Da
 - Ne
 - Ne vem
- Če si obkrožil DA, povej, zakaj in če NE, zakaj ne?

6.2 INTERVJU

1. Zakaj ste se odločil za poklic babičar? Kaj vas je prepričalo ali navdihnilo?
2. Kaj vam je pri poklicu najbolj všeč?
3. Koliko let že opravljate ta poklic?
4. V času študija sta bila samo dva fanta. Kako ste se počutil, imate kakšno anekdoto iz tega obdobja?
5. Ste v času študija na vajah doživel kaj neprijetnega, glede na to, da ste moški v tradicionalnem ženskem poklicu?
6. Ste kdaj doživel diskriminacijo iz strani sodelavk (babic, zdravnikov)?
7. Ste kdaj doživel zavrnitev ali neodobravanje iz strani uporabnic?
8. Ali vi vidite kakšno razliko med babico in babičarjem?
9. Imata babica in babičar enak postopek dela?
10. Bi bilo po vašem potrebno več babičarjev v babiškem kolektivu in babiški stroki nasploh?
11. Kako je biti babičar?

12. Ali radi opravljate to delo?

13. Dogodek, ki vam je v poklicni karieri najbolj ostal v spominu, ali vas je najbolj zaznamoval?

14. Bi morda za konec želeli mladim kaj sporočit?

7 VIRI IN LITERATURA

JAGER, T. (2016). Babištvo in spolni stereotipi: primer babičarjev. Diplomsko delo. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede

MAGUŠA, I. (2016). Pravni okvir slovenskega babištva. Magistrsko delo. Kranj: Fakulteta za državne in evropske študije

SKOBERNE, M. in SKOČIR, A.P. (2003). Visokošolski študijski program babištvo. Ljubljana: Univerza v Ljubljani Visoka šola za zdravstvo

DEFINICIJA poklica babice (2011) [elektronski vir]. Pridobljeno 6.1.2019 s spletne strani http://www.sekcija-babic.si/files/definition_mid.pdf